

**KAINUUN RAVIRATA OY:N UUDEN TALLIKAHVION JA
SOSIAALITILOJEN SUUNNITTELUHANKE**



Ammattikorkeakolututkinnon opinnäytetyö

Maaseutuelinkeinot, Mustiala

Kevätlukukausi 2021

Erja Mannersuo

Tekijä	Erja Mannersuo	Vuosi 2021
Työn nimi	Kainuun ravirata Oy:n uuden tallikahvion ja sosiaalitilojen suunnitteluhanke	
Ohjaajat	Terhi Thuneberg	

TIIVISTELMÄ

Tämä toiminnallinen opinnäytetyö tilattiin ja toteutettiin Kainuun ravirata Oy:lle.

Työn tarkoituksena oli miettiä ja suunnitella raviradalle uusi tallikahvio ja ohjastajien sosiaalitalat sekä esittää niistä hahmotelmat sekä mahdolliset perustelut uusien tilojen rakentamiseksi. Toissijaisesti oli tarkoitus miettiä myös vanhojen doping-testitilojen siirtoa tai korjausta.

Työn teoriaosuudessa perehdyin raviratatoiminnan tunnuslukuihin sekä hevostalouden avustuksiin. Opinnäytetyön aihe rajattiin mahdollisimman tiiviisti ravitoimintaan hevosalalla ja suoraan raviradan toimintaan vaikuttaviin tietoihin.

Toiminnallinen osuus toteutettiin taustatietojen hankinnan osalta yhteistyökumppaneiden ja raviradan avainhenkilöiden suunnittelupalavereiden ja sähköpostien pohjalta.

Alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus oli hakea hankkeeseen elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksen myöntämiä maaseudun investointitukia, mutta koronavuoden vaikutuksesta hevostalouden omia investointiavustuksia oli jäänyt käyttämättä vuonna 2020. Tämä maa- ja metsätalousministeriön avustusten lisäjako mahdollisti avustuksen hakemisen ravialan omista investointiavustuksista vuonna 2021.

Suunnittelun kuluessa suunnitelmat voivat muuttua, niin tässäkin. Kahvio- ja sosiaalitilojen toteutus saa odottaa ja radalla toteutetaan nyt ensiksi doping-testitalohanke.

Opinnäytetyöllä saavutettiin kuitenkin tavoite, jota lähdettiin työn alussa tavoittelemaan.

Avainsanat Ravihevoseet, Investointituki, Hankesuunnittelu

Sivut 36 sivua

ABSTRACT

This practical project has been carried out according to the requirements of Kainuu Ravirata Oy. Its primary objective was to consider and plan a new café for the racecourse and new social facilities for the drivers as well as to put forward specific concepts and arguments for constructing these new facilities. A secondary objective was to explore either moving the old doping test facilities elsewhere or refurbishing them.

In the theoretical section, I studied key figures for racetrack operations and subsidies in the horse industry. The project's subject area was limited as closely as possible to the horse-racing industry and to information directly affecting the use of the racecourse.

The practical part was carried out on the basis of planning meetings and emails with partners and key people at the track in order to obtain background information. This project was conducted during the global Covid-19 pandemic, when a number of different restrictions were in place.

The original plan was to apply for rural investment grants from the Centre for Economic Affairs, Transport and the Environment. However, the equestrian sector's own investment grants had not been used in 2020. Additional grants from the Ministry of Agriculture and Forestry made it possible to apply for an investment grant from its horse-rearing sector in 2021.

During the planning process, plans can change, and this was no exception. The cafeteria and social facilities will have to wait, and the track will now first implement the doping test facility project. However, the project achieved the objective set out at the beginning.

Keywords trotting horse, Investment support, project plan

Pages 36 pages

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Raviurheilu Suomessa.....	1
2.1	Ravitoiminnan ammattilaiset ja harrastajat	3
2.2	Ravitoiminnan tulevaisuus Suomessa.....	4
3	Kainuun ravirata Oy.....	4
4	Tutkimus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	7
5	Kainuun ravirata Oy:n uuden tallikahvion ja sosiaalitilojen suunnitteluhanke	7
5.1	Opinnäytetyön käytännön toteutus	8
6	Hankkeen tarpeellisuus	8
6.1	Kainuun raviradan nykyinen käyttö	9
6.2	Nykyiset sosiaalitilat ja kahviotilat varikkoalueella.....	10
6.3	Pukeutumistilat nyt.....	11
6.4	Tallikahvio nyt	14
7	Radan omat toiveet uudelta rakennukselta ja toiminnoista.....	17
7.1	Uuden rakennuksen sijainti	17
7.2	Ympäristö ja kurahuolto.....	18
7.3	Pukeutumistilat	19
7.4	Tallikahvio	20
7.5	Ulkoterassi.....	21
7.6	Doping-testitilat	22
8	Doping-testikarsinoista doping-testitaloksi	25
8.1	Rahoitushakemus.....	26
8.2	Kustannuslaskelmat	28
9	Rahoitusvaihtoehdot	29
9.1	Investointiavustukset.....	30
9.2	Hankerahoitus.....	31
9.3	Talkootyö hankkeessa	32
10	Pohdinta	32
	Lähteet.....	35

Kuvat, taulukot ja kaavat

Kuva 1 Suomen raviradat (Suomen Hippos, Suomen raviradat, 2020).....	6
Kuva 2 Kainuun raviradan varikkoalue (Kainuun ravirata, 2020)	10
Kuva 3 Miesten pukuhuone (Mannersuo).....	12
Kuva 4 Naisten pukuhuone (Mannersuo).....	13
Kuva 5 Ohjastajien taukokuoneen varustus (Mannersuo).....	14
Kuva 6 Tallikahvio (Mannersuo)	16
Kuva 7 Tallikahvion suunniteltu sijainti	18
Kuva 8 Uuden tallikahvion suunnittelukuva (Kainuun ravirata, 2020).....	21
Kuva 9 Doping-näytteenottokarsina A-katoksen päädyssä (Kainuun ravirata, 2020)	23
Kuva 10 Suunnittelukuvia ja hahmotelmia prosessin aikana (Mannersuo)	25
Kuva 11 Doping-testitalon pohjapiirros (Mannersuo).....	27
Kuva 12 Pakkokarsina (Yliopstollinen hevossairaala).....	28
Taulukko 1 Ruotsin ja Suomen lisenssinhaltijat (Hippolis, 2020) (Svensk Travsport, 2021)	2
Taulukko 2 Ravilähdöt ja palkintorahat Suomessa (Hippolis, 2020)	3
Taulukko 3 Ravitoiminnan lisenssit 2019 ((Hippolis, 2020))	3
Taulukko 4 Ravialan toimijat (Hippolis, 2020).....	4
Taulukko 5 Hevostalouden tuet 2017-2020 (MMM, 2021)	30
Taulukko 6 Hevosalan edistämistuet 2020 (MMM, 2021)	31

1 Johdanto

Suomi on merkittävä ravimaa sijoittuen Euroopan neljän suurimman ravimaan joukkoon. Suomessa ravit keräävät vuosittain yli 630 000 katsojaa ympäri maata niin raviradoille kun etäyhteyksien ääreen. Hevosala Suomessa on myös merkittävä työllistäjä. Hevosalan lasketaan työllistävän yli 15 000 henkeä. Ravitoiminnan ytimessä työskentelevät tänä päivänä ammattimaisesti valmenneet kilpahevoseet, ammattiohjastajat, hoitajat ja lukuisat muut työntekijät, jotka mahdollistavat ravien ja kilpailutoiminnan järjestämisen.

Opinnäytetyön aihe tuli ajankohtaiseksi kesän 2020 aikana sekä syksyllä jatkuneiden koronarajoitusten myötä, kun radalla havaittiin rajoitusten vaikutus ravipäiviin.

Haettuani pitkään sopivaa opinnäytetyötä lähestyin Kainuun ravirataa kysellen sopivaa opinnäytetyön aihetta. Onnekseni tässä vaikeassa tilanteessa missä Covid-19 virus on jyllännyt ja koko Suomi on ollut vuoden 2020 keväästä alkaen poikkeustilassa totesimme, että sopiva aihe saattaisi löytyä ja se pystyttäisiin ainakin suurimmaksi osaksi myös toteuttamaan.

Opinnäytetyön päätavoitteena oli uuden kahvio- ja sosiaalitulojen suunnitteleminen ohjastajien, valmentajien sekä muun varikkohenkilöstön tarpeisiin. Toissijaisena tavoitteena oli miettiä hevosten doping-näytteiden ottopaikkaa sekä mahdollista vanhojen doping-tilojen muutosta. Oma kytkentäni ravitoimintaan lähtee tietenkin hevosharrastuksesta jo lapsuudesta asti ja siitä, että olen aikaisemmin toiminut yhden kauden Kajaanin raviradan hallituksen jäsenenä, vuosia Kuhmon hevosystävien seuran hallituksessa sekä lukuisissa ravitapahtumissa vapaaehtoistyössä. Tuolloin vastuualueeni oli toimia vastuuvetäjänä järjestyksenvalvontatiimissä. Ravitoiminta toki muutoinkin on lähellä sydäntä aloittelevana hevoskasvattajana.

2 Raviurheilu Suomessa

Suomi on yksi Euroopan suurimmista raviurheilumaista. Raviurheilu Suomessa on yksi suosituimmista ja seuratuimmista urheilulajeista. Viime vuosina raviurheilu on kerännyt vuosittain

yli 630 000 katsojaa ravikatsomoihin. Nykyään raveja seurataan myös etäpisteistä, kuten tietokoneilta ja muista elektronisista lähteistä, samalla kun se mahdollistaa ravipeleihin osallistumisen myös etänä. Suomessa raveja ja näin ollen myös ravipelejä järjestetään ympärivuotisesti. Poikkeuksena ravipäiviin ovat vain jouluaatto ja uudenvuodenpäivä, joita lukuun ottamatta raveja järjestetään joka päivä. Kesäisin ravataan jopa useita ravitapahtumia saman päivän aikana eri radoilla. Vuonna 2019 ravitapahtumia järjestettiin 598 kappaletta. Meillä Suomessa on keskusraviratoja 1 kpl, maakuntaratoja 19 kpl, kesäratoja 24 kpl ja harjoitusraviratoja yhteensä 110 kpl. Suomessa järjestettiin vuonna 2019 jopa 549 totoravipäivää. (Hippolis, 2020)

Euroopan johtavia ravimaita ovat Ranska, Italia ja Ruotsi sekä Suomi hyvänä nelosena. (Wikipedia, 2021). Käsityksen Suomen raviurheilun mittakaavasta saa jo vertaamalla muutamia lukuja esimerkiksi Suomen ja Ruotsin välillä (Taulukko 1). Suomen ja Ruotsin välillä ehkä silmiin pistävin ero on maksetuissa palkintorahoissa. Vaikka Ruotsissa kilpailevia hevosia on vain kaksi kertaa Suomeen verrattuna, maksetut palkintorahat sen sijaan ovat peräti lähes nelinkertaiset (Taulukko 2 Ravilähdöt ja palkintorahat Suomessa). (Svensk Travsport, 2021)

Taulukko 1 Ruotsin ja Suomen lisenssinhaltijat (Hippolis, 2020) (Svensk Travsport, 2021)

	Suomi	Ruotsi
Lisenssinhaltijat (kaikki)	5877	4474
Maksetut palkinnot M€*	23,58	88,13
Startanneet hevoset	6704	11899
* Kr vaihtokurssi 10,2073		

Suomen raviurheilun ja hevoskasvatuksen valtakunnallinen keskusjärjestö on Suomen Hippos ry. Totopelien järjestämisestä vastaa tällä hetkellä Veikkaus Oy. Totalisaattoripelien liikevaihto vuonna 2019 oli peräti yli 210 miljoonaa euroa vuodessa. (Hippolis, 2020)

Hevosille maksettiin palkintorahoja vuonna 2019 jopa 23,58 miljoonaa euroa (Taulukko 2). Perinteisten ravilähtöjen lisäksi kilpaillaan myös raviratsastus- eli monte-lähtöjä. Myös nuoremmat harrastajat kilpailevat sekä A-poneilla että B-poneilla molempia kilpailumuotoja niin kärrylähdöissä

kuin montessa. Suomi sijoittuu kansainvälisesti neljän suurimman ravimaan joukkoon Euroopassa. (Hippolis, 2020)

Taulukko 2 Ravilähdöt ja palkintorahat Suomessa (Hippolis, 2020)

RAVILÄHDÖT JA PALKINTORAHAT	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Totoravipäivät	546	533	520	513	544	549
Totoravilähdöt	5089	4978	4844	4963	4910	4871
Ratojen maksamat palkinnot (milj. €)	18,50	17,30	19,27	23,39	22,92	23,58

2.1 Ravitoiminnan ammattilaiset ja harrastajat

Raviala työllistää suoraan ja välillisesti varsin merkittävän joukon erilaisia ja eri-ikäisiä alan ammattilaisia (

Taulukko 3). Raviala ei koostu pelkästään ravitapahtumiin osallistuvista ammattilaisista, vaan taustalla on myös merkittävä määrä muuta alaan liittyvää toimintaa, kuten hevosten kasvatusta, hoitoa ja lääkintää sekä hevosten ja ihmisten ruokahuoltoa, josta huolehtii esimerkiksi viljelijät. Suomessa on laskettu, että hevostalous kaikkienensa työllistää yhteensä noin 15000 henkilöä. (Hippolis, 2020)

Taulukko 3 Ravitoiminnan lisenssit 2019 (Hippolis, 2020)

Ravitoiminnan lisenssinhaltijat	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ammattiohjastajalisenssit (D)	7	8	11	13	10	10
Ammattivalmentajalisenssit (A)	157	129	121	119	119	115
Kilpailijalisenssit (B)	150	107	124	125	124	128
Harrastajavalmentaja			5664	5401	5020	4735
Kokelaslisenssit	57	61	57	53	53	54
Juniorilisenssit (J) uusi		158	171	221	237	238
Yksityisvalmentajalisenssit (F) uusi		9	14	15	15	12
Poniajolisenssit (P1, P2, P3)	449	497	505	497	471	431
Seniorilisenssit	151	152	170	175	169	154
Kaikki lisenssit	971	1121	6837	6619	6218	5877

Taulukko 4 Ravialan toimijat (Hippolis, 2020)

RAVIALAN TOIMIJAT	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Valmentajat	3393	3321	3256	3113	2952	2824
Ohjastajat	1960	1890	1836	1716	1639	1579
Kilpailleet poniohjastajat	450	433	419	408	445	417
Yhteensä	5803	5644	5511	5237	5036	4820

2.2 Ravitoiminnan tulevaisuus Suomessa

Ravipelaaminen on viime vuosina yhä enemmän siirtynyt verkkoon ja etäpeleiksi, mutta varsinainen Toto-pelaaminen ei merkittävässä määrin ole vähentynyt. Tämä muutos toki näkyy raviradoilla vähentyneinä paikalle saapuvina katsojamäärinä pelaamisen siirryttyä yhä enemmän verkkoon. Lisäksi itse ravitapahtumien katselu on siirtynyt yhä enemmän verkon puolelle. Ravipelit tarvitsevat kuitenkin toteutuakseen niin hevoset, ohjastajat, valmentajat kuin kasvattajatkin, suorituspaikkoja eli ratoja unohtamatta. Käytännössä tämä tarkoittaa myös yhä hyvälaatuisten ratojen ylläpitämistä. (Suhonen Niko, 2021)

3 Kainuun ravirata Oy

Kainuun Ravirata Oy:n perustamiskokous pidettiin 8.7.1975. Perustajaosakkaina olivat Kajaanin kaupunki (40 osaketta), Kajaanin maalaiskunta (40 osaketta), Kajaanin hevosjalostusliitto (10 osaketta) sekä Kajaanin Hevosjalostusyhdistys (10 osaketta).

Sittemmin raviradan omaa pääomaa on lisätty suuntaamalla mm. kohdennettu osakeanti, jolla saatiin lisää omaa pääomaa sekä useita uusia osakkeen omistajia. Pääomalla katettiin uudet mittavat investoinnit vuosina 2005–2010. Osakeyhtiö on myös sittemmin muutettu voittoa tavoittelemattomaksi osakeyhtiöksi eli ns. yleishyödylliseksi osakeyhtiöksi lähinnä siksi, että se mahdollistaa hevosalalle suunnattujen valtionavustusten hakemisen.

Kajaanin ravirata sijaitsee Kajaanin Kuluntalahdessa, 10 km Kajaanin keskustasta pohjoiseen. Maanrakennustyöt alueella aloitettiin välittömästi ja toteutettiin vuosien 1975–1976 välisenä

aikana. Vuonna 1976 päästiin ajamaan jo kahdet ensimmäiset totalisaattoriravit Vieremän ravihenkilökunnan avustuksella. Avajaisraveissa oli yleisöä peräti 4 000 henkeä. (Granqvist, 2015)

Radalla tehtiin mittavia uudistuksia vuosina 2006–2010. Tuolloin valmistuivat uudet toimisto-, ravintola-, ja tototilat, sekä 80 valjastuspaikkaa katoksineen. Merkittävin uudistus kuitenkin tuolloin oli mittava rataremontti. Rata sai ainutlaatuisen punertavan sävyisen pinnan. Ympäristö- ja maisemointihankeen ansiosta Kainuun Ravirataa pidetään yhtenä Suomen kauneimmista raviratana. Viimeisin suurempi avustuksia vaatinut investointi radalla toteutettiin vuonna 2019, jolloin pääkatsomo katettiin. Hankkeeseen saatiin valtionavustusta eli maa- ja metsätalousministeriön myöntämää investointiavustusta 50 000 euroa. Kesällä 2020 toteutettiin omakustanteisesti myös varikko- ja rata-alueen välisen portin uusiminen liukuportiksi sekä ratapinnan uudistus. Ratapintaa uudistettiin tuolloin 2020 kesällä yli 400 tonnilla uutta murskettä. (Moilanen A. , 2020)

Kilpailutoimintaa pyöritetään pääosin talkoovoimin, ja kainuulaiset hevosystäväinseurat ovat toiminnassa merkittävässä roolissa. Kilpailupäivinä radalla toimii erilaisissa toimihenkilötehtävissä lähes 50 henkilöä, joista suurin osa vapaaehtoistöissä.

Rata harjoitusalueineen pidetään kunnossa läpi vuoden. Rata-alueella ja sen välittömässä läheisyydessä on 6 hevostallia ja pitkälti yli 120 hevosta. Kajaanin ravirata kuuluu Pohjoisiin ratoihin ja on yksi Suomen 19 maakuntaradasta. Kainuun raviradan totoravipäiviin ilmoitetaan Suomessa neljänneksi eniten hevosia lähtöihin. Hyvän ilmoittautumisprosentin takana on hyvä palkintotaso sekä hyvin laaditut lähdöt, jotka osaltaan vaikuttavat ravipäivän haluttavuuteen. Lisäksi erinomainen rata sekä hyvät lämmittelyalueet yhdistettynä laajaan varikkoalueeseen hyvine hevoskatoksineen on tuonut positiivista palautetta radalle. (Moilanen K. L., 2020).

Rata sijaitsee keskellä Kainuuta (Kuva 1). Se on hyvin saavutettavissa suurten pääteiden ansiosta ja välimatkat muihin Kainuun kuntiin ovat lähes yhtä pitkät. Hyvien kulkuyhteyksien vuoksi se on yksi pohjoisen suosituimmista maakuntaradoista. (Kainuun ravirata, 2020)

4 Tutkimus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyön tarkoitus on kuvata Kainuun raviradan ensisijaisesti ohjastajille ja varikkohenkilöstölle varattujen sosiaalitulojen ja kahvion tilannetta. Toissijaisena ajatuksena oli myös miettiä doping-tilojen tilannetta ja mahdollista siirtoa. Työn tarkoituksena on selvittää, kuinka toimintoja ja tiloja voitaisiin uudistaa, sekä tuottaa uusia ehdotuksia tulevien investointien suunnitteluun. Henkilökohtaisena tavoitteenani on saada opinnäytetyöstä oppimiskokemus, jota voin hyödyntää tulevaisuudessa.

1. Kuinka hyvin vanhat sosiaalitulat ja kahvio palvelee raviammattilaisten tarpeita?
2. Minkälaisia uusia ratkaisuja rakentamalla toimintoihin tulisi tehdä?

5 Kainuun ravirata Oy:n uuden tallikahvion ja sosiaalitulojen suunnitteluhanke

Raviradan tilojen uudelleen järjestämiselle ja uusien sosiaalitulojen tarpeellisuudelle tuli kesällä 2020 konkreettinen tarve. Poikkeusoloissa ravatut ravit paljastivat, että radan sosiaalitulat ovat auttamattomasti liian pienet ja varikkoalueella oleva tallikahvio ei poikkeusoloissa mahdollistanut enää kuin noin 5 henkilön yhtäaikaisen kahvittelun, kun samaan aikaan tarve olisi ollut ruokkia ja kahvittaa ravien aikana lähes kolmesataa henkilöä. (Moilanen K. L., 2020)

Maaailmanlaajuinen Covid-19 pandemia koetteli myös ravi-alaa rajusti. Ravitoiminta oli kokonaan keskeytyksissä vuoden 2020 maliskuusta toukokuuhun. Toukokuun loppupuolella raveja alettiin jälleen järjestämään poikkeusjärjestelyin, kun hallitus oli päättänyt, että ammattilaisten työntekoa ei kokonaan voida rajoittaa. Toukokuun 2020 jälkeen ravit ympäri Suomea järjestettiin Covid-19 viruksen aiheuttaman maailmanlaajuisen pandemian ja siitä johtuvien tiukkojen rajoitustoimien takia poikkeusjärjestelyin. (Rautiainen, 2020)

Rajoitustoimien takia asiakasmäärää ravitapahtumiin oli rajoitettu 500 henkilöön. Varikkoalueen ja asiakasalueiden kulkua oli rajoitettu, jolloin varikkoalueelta ei päässyt asiakastiloihin ja

päinvastoin. Henkilömäärät ruokailupisteillä oli rajoitettu turvavälein. Ohjastajat pyrkivät käyttämään sosiaalityöjään mahdollisimman vähän, joka toisaalta oli hieman vaikeaa, sillä sosiaalityöt olivat muutoinkin pienet. Lisäksi lähtöjen hevospäästä oli rajoitettu. (Suomen Hippos, Covid-19, Päivittyvä ohjeistus, 2021)

Uusien tilojen rakentamista on mietitty jo pitkään. Vuosien aikana palautetta on tullut niin asiakkailta kuin henkilökunnaltakin. Raviradalle valmistui vuonna 2018 Kati Huhtalan tekemä opinnäytetyö, jossa kartoitettiin raviradan verkostoitumista ja yhteistyömahdollisuuksista (Huhtala, 2005) sekä Elisa Wahlstenin tekemä asiakastytytyväisyystutkimus vuonna 2019. Näiden opinnäytetöiden tulosten perusteella radan johto on kiinnittänyt enemmän huomiota investointitarpeisiin sekä asiakastarpeisiin vastaamiseen. (Wahlsten, 2019)

5.1 Opinnäytetyön käytännön toteutus

Opinnäytetyöni on toiminnallinen opinnäytetyö, joka toimii vaihtoehtona tutkimukselliselle opinnäytetyölle. Tämä opinnäytetyö toteutettiin case-tutkimuksena.

Käytännön toteutuksena tutustuin ensin radan eri rakennuksiin ja toiminnalliseen ympäristöön. Tämän jälkeen pidimme yhteisen suunnittelupalaverin, jossa radan henkilöstön- ja hallituksen edustajan kesken on hahmoteltu toiveita uusien tilojen sijainnista, koosta ja toteutuksesta keskustellen. Tämän lisäksi olen tuottanut erilaisia uusia ehdotuksia esimerkiksi käytännön ratkaisuksi hankkeen suunnitteluvaiheessa (Kuva 8). Sähköpostiviestintää ja puhelinkeskusteluja käytännön asioista on työn aikana käytetty ahkerasti.

6 Hankkeen tarpeellisuus

Poikkeuskesä erilaisine sulk- ja rajoitustoimenpiteineen antoi lopullisen sysäyksen uusien tilojen suunnittelulle, vaikka hankkeen tarve on ollut jo kauan tiedossa. Raviurheilu Suomessa on yhä enemmän ammattilaisten käsissä, ja ravidiammattilaiset sekä ohjastajat että valmentajat viettävät merkittävän osan vuodesta raviradoilla, jolloin heidän työskentelyolosuhteisiinsa tulee kiinnittää

entistä enemmän huomiota. Kunnolliset sosiaalitilat pukuhuoneineen ja ruokailumahdollisuus työmatkalla on merkittävä tekijä ajateltaessa työntekijän työhyvinvointia ja -turvallisuutta. Radan näkökulmasta myös hyvät työskentelyolosuhteet lisäävät radan haluttavuutta ja näin kilpailevien valjakoiden määrää.

Raviradan tulevaisuuden suunnitelmiin kuuluu myös järjestää mahdollisesti raveja ympäri vuoden, joten tarvitaan myös talviolosuhteisiin soveltuvat pukeutumis- ja ruokailutilat. Kesäisin pääosin ruokailu yleensä tapahtuu erilaisista buffetpisteistä tai kioskityyppisistä myyntipisteistä. Radalla koetaan myös, että erilaisten muiden tapahtumien, kuten luentojen ja erilaisten koulutustilaisuuksien vuoksi olisi hyvä olla olemassa riittävät tilat. (Moilanen A. , 2020)

6.1 Kainuun raviradan nykyinen käyttö

Kainuun raviradalla järjestetään tällä hetkellä totalisaattoriraveja vain kesäisin. Rata on kuitenkin ympärivuotisessa käytössä harjoitteluun ja sitä vuokrataan lähialueen valmennustalleille ympäri vuoden. Tavoitteena onkin kehittää rataa niin, että siellä olisi tulevaisuudessa mahdollista järjestää myös talvisin virallisia totalisaattoriraveja. Ravipäiviä on nyt vuosittain noin 9–10 kappaletta, joista vähintään yksi on V75-päivä. Kesälle 2021 on suunnitteilla myös peräti kaksipäiväiset ravit. Ravipäivänä pelkästään yksissä raveissa ohjastaa keskimäärin yli viisikymmentä eri henkilöä sekä saman verran avustavia valmentajia tai hoitajia lämmittelee hevosia. Ammattilaisia varikkoalueella työskentelee ravipäivän aikana yhteensä yli 350 henkeä, vuosittain tämä tarkoittaa lähes 4000 ammattilaista, jotka tarvitsevat asianmukaiset tilat. (Moilanen K. L., 2020)

Radalla järjestetään myös muita hevosalan tapahtumia kuten korttikursseja. Lisäksi lasten- ja nuorten raviponikerho kokoontuu säännöllisesti sekä sisätiloissa että raviradalla. Radan pääkatsomon VIP-tiloissa on ollut mahdollista pitää myös luentoja ja muita sisätiloja vaativia kokoontumisia. Raviradan keskus kentällä sijaitsevalla ratsastuskentällä järjestetään myös ratsastuskilpailuja.

Varikkoalueen asemapiirroksesta (Kuva 2) näkyvät nykyinen toimistorakennus (5) missä sijaitsevat tällä hetkellä pukuhuoneet. Sisäänkirjoitusrakennuksen (6) vieressä eteläpuolella on pieni nakkikioski, joka ei näy kuvassa. Kuvassa numeroilla 7,8 ja 9 on merkitty valjastuskatokset A, B ja C. Toimistorakennuksen (5) ja sisäänkirjoitusrakennuksen (6) väliin jää karttaan merkitty vihialue, joka on tällä hetkellä aidattuna ja toimii lasten leikkialueena.

Kuva 2 Kainuun raviradan varikkoalue (Kainuun ravirata, 2020)



6.2 Nykyiset sosiaalilitat ja kahviotilat varikkoalueella

Nykyiset pukeutumishuoneet eli sosiaalilitat sijaitsevat pääkatsomorakennuksessa aivan radan vieressä. Käynti tiloihin on pääkatsomorakennuksen takapuolelta. Pääkatsomorakennus sijaitsee

noin 100 metrin päästä lähimmiltä varustekatoksilta ja 50 metrin päässä varsinaisen varikkoalueen reunalta. Poikkeusoloissa kesällä 2020 jouduttiin rajoittamaan katsojien, henkilökunnan, ohjastajien sekä muiden ryhmien välistä kulkua raviradan alueella, jolloin varikkoalueelle pääsy oli suljettu. Järjestelyllä pystyttiin rajoittamaan kontakteja, mutta samalla se oleellisesti vaikeutti ohjastajien kulkua raviradan alueella. (Moilanen K. L., 2020)

6.3 Pukeutumistilat nyt

Tilojen sisäänkäynti on toimistorakennuksen takapuolella eikä varsinaisissa sosiaalityloissa ole erillistä ruokailu- tai kahvittelutilaa. Miesten pukuhuoneessa on tilaa samanaikaisesti noin kymmenelle ohjastajalle vaatteiden vaihtoon sekä yksi pienehkö suihku/wc. (Kuva 3)

Naisten pukuhuoneessa on tilaa yhtäaikaisesti vain kolmelle ohjastajalle ja pieni wc. (Kuva 4)

Naisten pukuhuonetilosta ei ole näköyhteyttä ulos tai radalle. Kummassakaan tilassa ei myöskään ole TV:tä ravien seuraamiseksi sisätiloista käsin. Naisten pukuhuoneen osalta uudelleen sisustaminen näyttäisi riittävän, eikä sille ole tällä hetkellä vielä uusimisen tarvetta, koska tilaan mahtuu naisohjastajien määrän lisääntyessä tilaa vielä useammalle ohjastajalle.

Tällä hetkellä käytössä oleville miesten pukeutumistiloille olisi tarvetta myös muuhun käyttöön, sillä radalla on pulaa niin säilytystiloista kun vapaaehtoistyöntekijöiden kokoontumis- ja pukeutumistiloista. Esimerkiksi tällä hetkellä kaikki varusteiden säilytys ja jako ennen tapahtumaa tapahtuu muutaman neliön säilytystilassa, jossa saattaa häärätä kymmeniä ihmisiä ennen raveja samanaikaisesti. Miesten pukutilan ottaminen uuteen käyttöön helpottaisi myös tätä tilannetta. (Kuva 3)

Kuva 3 Miesten pukuhuone (Mannersuo)



Kuva 4 Naisten pukuhuone (Mannersuo)



Kummassakaan pukeutumistilassa ei ole varsinaista ruokailu- tai kahvittelumahdollisuutta, vaan ohjastajat ovat käyneet pääkatsomon kahvilassa tai ruokailemassa pääkatsomon yläkerrassa sijaitsevassa VIP-katsomossa tai noutaneet pientä purtavaa varikkoalueen pienestä kahviosta tai makkarakioskista.

Tällä hetkellä ohjastajien taukotilassa on vain pieni pöytä sekä jääkaappi kahvittelua varten (Kuva 5).

Kuva 5 Ohjastajien taukokuoneen varustus (Mannersuo)



6.4 Tallikahvio nyt

Tällä hetkellä tallikahvio sijaitsee valjastuskatoksen A päädyssä, hevosten valjastuskatosten ja pesupaikkojen välissä. (Kuva 6) Se on käytännössä rakennettu kahdesta valjastuskatoksesta kattamalla etuseinä ja takaseinä. Tallikahviioon mahtuu normaaliaikana noin 10 ihmistä tiiviisti

kahvittelemaan. Kahviossa ei ole ruuanvalmistus- tai lämmitysmahdollisuutta vaan palvelutiskiltä lähinnä jaetaan kahvit ja munkit. Tila on pimeä, kostea ja kylmä. Poikkeusrajoitusten ollessa voimassa tilaan on voitu ottaa maksimissaan viisi henkeä kerralla, joten tila on aivan riittämätön suhteessa suureen henkilömäärään, joka kilpailupäivänä varikolla liikkuu ja mielellään työpäivänsä aikana nauttisi välipalaa tai muuta virvoketta.

Kuva 6 Tallikahvio (Mannersuo)



7 Radan omat toiveet uudelta rakennukselta ja toiminnoista

Raviradalla on vakaa halu tuottaa myös tulevaisuudessa laadukkaita ravipäiviä ja kehittää omaa toimintaansa myös ravipäivien välisenä aikana. Ravirata rakennuksineen ja ympäristöineen mahdollistaa monenlaisia toimintoja niin kaupallisten kuin ei-kaupallisten tapahtumien järjestämiseen. Kuitenkin tämän mahdollistamiseksi myös radan infrastruktuurin tulee vastata tätä päivää ja käyttäjien toiveita. Tilojen tulee olla sekä turvallisia että käytännöllisiä ja helppohoitoisia. Rakennukset ja rakennelmat elävät aikansa ja niissä esiintyy aina jonkin asteista kulumista tai ne eivät enää vastaa tämän päivän käyttäjien toiveita. Rakennuskanta siis vaatii säännöllistä päivittämistä ja hyvää ylläpitoa.

Eryteisesti radan toiveissa on rakentaa ravipäivien käyttöön soveltuvat sosiaalitalat kahvioineen, joiden tulisi soveltua myös muuhun käyttöön, jolloin esimerkiksi ulkopuolisen vuokraajan olisi mahdollista toteuttaa ja tuottaa niissä esimerkiksi erilaisia kokouspalveluita tai vaikkapa lounaspalveluita. (Moilanen A. , 2020)

7.1 Uuden rakennuksen sijainti

Uuden rakennuksen sijaintia on hahmoteltu ja hyvältä vaihtoehdolta näyttäisi sijainti olemassa olevan leikkikentän pohjoislaidalla ja sisäänkirjoituksen välittömässä läheisyydessä lämmittelyalueen reunalla. Sijainti olisi lähellä valjastuskatoksia ja näin ollen ohjastajien helposti saavutettavissa, samalla kun se lyhentäisi kuljettavia välimatkoja. Karttaan suunniteltu kohta on merkitty punaisella nuolella sekä nyt suunniteltu kahviorakennus punaisella laatikolla. (Kuva 7)

Kuva 7 Tallikahvion suunniteltu sijainti



7.2 Ympäristö ja kurahuolto

Ravirata-alue on rakennettu harjun kupeeseen hiekkaiseen maastoon, joka tarjoaa erinomaisen pohjan sekä varikkoalueelle että itse raviradalle. Varikkoalueen pohjat ovat pääasiassa pienijakoista hiekkaa (< 0,9–1 mm) sekä osittain silttisekoitetta. Varsinainen rata on pinnoitettu punaisella moreenimurskeella. Se on suunnilleen samaa raekokoa mutta murskeena sisältää myös huomattavan teräviä partikkeleita esimerkiksi rakennusten pintamateriaalien kannalta. Hevosia ylipäätään liikutellaan luonnonpohjilla ja paras niistä on tietenkin hyvälaatuinen hiekkapohja, joka on helppohoitoinen ja hyvin muokattavissa, lanattavissa ja huollettavissa. Tällainen pohja aiheuttaa kuitenkin sen, että sisätiloihin kulkeutuu väistämättä merkittävä määrä hiekkapohjaista ainesta ihmisten kulkiessa sisään ja ulos. Suomen säätilat aiheuttavat myös omat haasteensa. Kesä ei useinkaan ole kovin aurinkoinen ja kuiva, vaan meillä täällä suomessa on runsaasti myös sadepäiviä. Sadepäivien haasteena on ohjastajien vaatteiden ja varusteiden täydellinen

kuraantuminen. Ohjastusvarusteet tulisi voida puhdistaa kurasta ennen sisätiloihin siirtymistä. Tähän onkin raviradoilla varauduttu yleensä laittamalla ennen sisätiloihin menemistä kurapiste, jossa ohjastusasun voi huuhdella ennen sen riisumista. Pukeutumistilaan siirryttäessä tulee varmistaa, että sen läheisyydessä on hyvä, mielellään katettu ja likavesikaivolla varustettu suihkuttelu-/huuhtelutila.

7.3 Pukeutumistilat

Pukeutumistilojen tulee olla riittävän suuret huomioon ottaen sen käyttäjämäärät. Kilpailupäivän aikana teoriassa pukeutumistiloja tarvitsee jokainen kisaan osallistuva kuljettaja. Kilpailupäivän aikana hevosia lähtöihin osallistuu keskimäärin 12–16 kappaletta kuhunkin lähtöön ja lähtöjä kispäivän aikana on keskimäärin 10–11. Teoreettisesti laskien maksimimäärä ohjastajia lähdöissä voisi kilpailupäivän aikana olla jopa yli 160 henkeä. Todellisuudessa kuitenkin useat ohjastajat ajavat kispäivän aikana useampaa hevosta. Varsinkin paikalla olevat ammattikuljettajat osallistuvat lähes joka lähtöön ja useimmat ammattivalmentajat saattavat myös ajaa useaa hevostaan kispäivän aikana. Todellinen kuljettajamäärä on lähempänä 50–60 eri kuljettajaa päivän aikana. Hevosien osallistuminen ravilähtöön on varmistettava tuntia ennen lähtöä ja hevosen sekä ohjastajan on oltava paikalla 15 minuuttia lähdön jälkeen. (Suomen Hippos, Ravikilpailusäännöt 2021 41§, 2021)

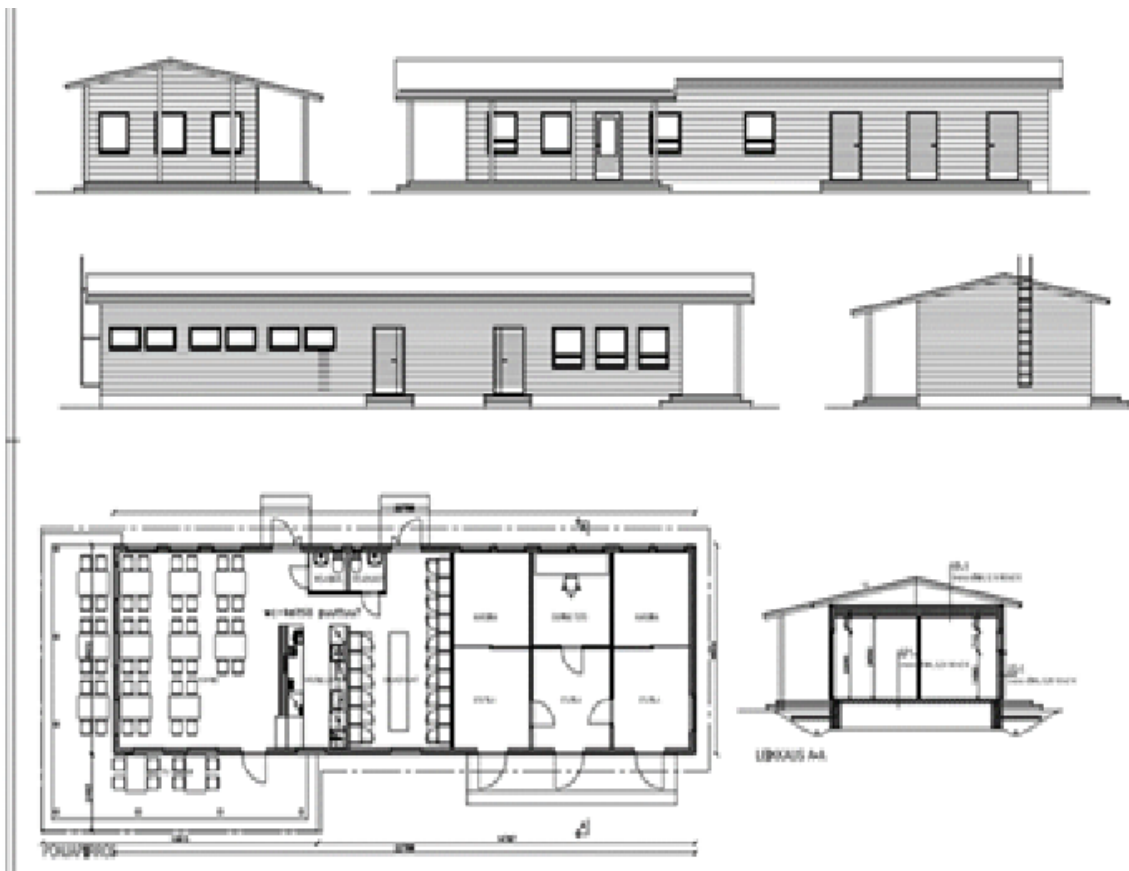
Vaikka teoriassa kaikki nuo päivän 60 ohjastajaa saattaisivat tarvita yhtä aikaa pukeutumistiloja, näin ei kuitenkaan ole. Käytännössä nopeimmat ohjastajat saattavat viipyä radalla vain hieman yli puoli tuntia ja pisimmän ravipäivän ajavat ohjastajat peräti sen koko kilpailupäivän, ja tunnin ennen kisoja. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että tilaa tarvitaan kerralla korkeintaan noin 25–30 ohjastajalle, naisohjastajat mukaan lukien. Siksi paikkamäärä uudessa miesten pukeutumistilassa tulee mitoittaa vähintään 25 hengelle. Henkilösuihkua eivät kaikki kilpailijat käytä, joten se voidaan mitoittaa pienemmälle, määrälle–4 suihkupaikkaa olisi sopiva määrä. Saunan rakentamista kannattaa myös harkita, sillä sille olisi käyttöä, mikäli tiloja tullaan käyttämään tulevaisuudessa myös kokoustiloina tai muussa käytössä kuten erilaisissa muissa tapahtumissa. Ja mikseipä moni ohjastajakin mielellään rentoutuisi kisan jälkeen puhdistautumalla kunnolla.

7.4 Tallikahvio

Uuden tallikahvion henkilökapasiteetiksi on toivottu tilaa noin 50 henkilölle. Ravipäivän aikana varikolla liikkuu lähes 350 henkeä, joista lähes jokainen nauttii päivän aikana jotain virvokkeita. Tällä hetkellä tarjolla varikkoalueella on vain kahvia ja pullaa tai paistomakkaroita kioskista. Valikoiman laajentaminen ja noutoruuan mahdollisuus varmaan kiinnostaisi monia. Kunnollinen, vähintäänkin pienellä paistopisteellä varustettu jakelukeittiö mahdollistaisi kunnollisten annosten valmistuksen niin itse kahviossa nautittavaksi kuin esimerkiksi kotiin vietäväksi tai katoksilla syötäväksi.

Tallikahviosta tehtiin ensimmäiset suunnitelma-/ rakennuskuvat yhteistyökumppanin/sponsorin avustuksella. Alla olevassa kuvassa rakennuksessa näkyy vielä siihen suunnitellut doping-testaustilat mutta ne on nyt päätetty rakentaa omaksi rakennukseksi. (Kuva 8)

Kuva 8 Uuden tallikahvion suunnittelukuva (Kainuun ravirata, 2020)



7.5 Ulkoterassi

Kahviorakennukseen on suunniteltu rakennettavaksi myös laajahko katettu ulkoterassi rakennuksen eteläpäättyyn ja sivulle. Sen laajuus olisi hyvä olla riittävän suuri, sillä hyvänä kesäpäivänä sen käyttö on varmaan vilkasta. Lisäksi rakennuksen sijoittelu, lähelle jo ennestään olemassa olevaa lasten leikkipaikkaa mahdollistaisi esimerkiksi lasten ja vanhempien oleilun paremmin leikkipaikalla, jolloin koko perheellä on mukavat tilat sekä ulkoilla että ruokailla tapahtumassa. (Kuva 8)

7.6 Doping-testitilat

Radalla oli alun perin myös suunnitelmia hevosten doping-testitilojen uusimiseksi nykyisin käytössä olevien tilojen huonon kunnon ja sijainnin takia. Aluksi näiden tilojen suunnittelu jätettiin opinnäytetyön rajauksessa suunnitelmien ulkopuolelle, mutta tilanteen eläessä ne päätettiin ottaa suunniteluun mukaan, kun kesken projektin saatiin tieto maa- ja metsätalousministeriöstä ravialan omien investointiavustusten lisähausta vuodelle 2021.

Raviurheilussa niin kuin kaikessa muussakin kilpaurheilussa testataan kilpailijoita ja urheilijoita säännöllisesti doping-testein. Raviurheilun ollessa kyseessä näytteet otetaan hevosesta. Ne otetaan joko virtsanäytteinä tai vaihtoehtoisesti verinäytteinä. Tätä näytteenottoa varten raviradoilla tulee olla asianmukaiset tilat näytteiden ottoa varten. Hevosten doping-testisäännösten johdosta joka kilpailussa doping-näytteitä otetaan vähintään kolmesta hevosesta. Doping-seulontaa tehdään lisäksi yllätysseulontana muulloinkin. Lisäksi näytteitä otetaan jokaisen sellaisen kilpailusuorituksen jälkeen, missä hevonen juoksee jonkin virallisen ennätyksen kuten: SM-, EM- tai peräti MM-ennätyksen tällaisen tuloksen jälkeen hevosen tulee antaa dopingnäyte juoksun jälkeen, mikäli ennätys halutaan virallistaa. (Suomen Hippos, Lääkintäohje, 2021)

Tällä hetkellä doping-näytteiden otto tehdään B ja C-katoksessa, mutta ne ovat vaatimattomat ja hankalassa paikassa. Näytteenottokarsinat sijaitsevat lisäksi kaukana toisistaan ja ovat ahtaat sekä jopa vaaralliset. Niissä ei voi työskennellä turvallisesti. (Kuva 9)

Kuva 9 Doping-näytteenottokarsina A-katoksen päädyssä (Kainuun ravirata, 2020)



Ravitapahtumassa doping-näytteen ottamisesta vastaa eläinlääkäri ja sitä avustaa myös eläinlääkärin avustaja. Pääosin näyte saadaan hevoselta virtsanäytteenä, jonka eläinlääkärin

avustaja yleensä ottaa omistajan tai hevosenhoitajan seurattessa. Mikäli hevonen ehtii virtsata ennen näytteenottoa, voi virtsanäytteen saamisessa kulua pitkäkin aika. Lääkintäohjeen mukaan näytettä tulee odottaa vähintään tunti.

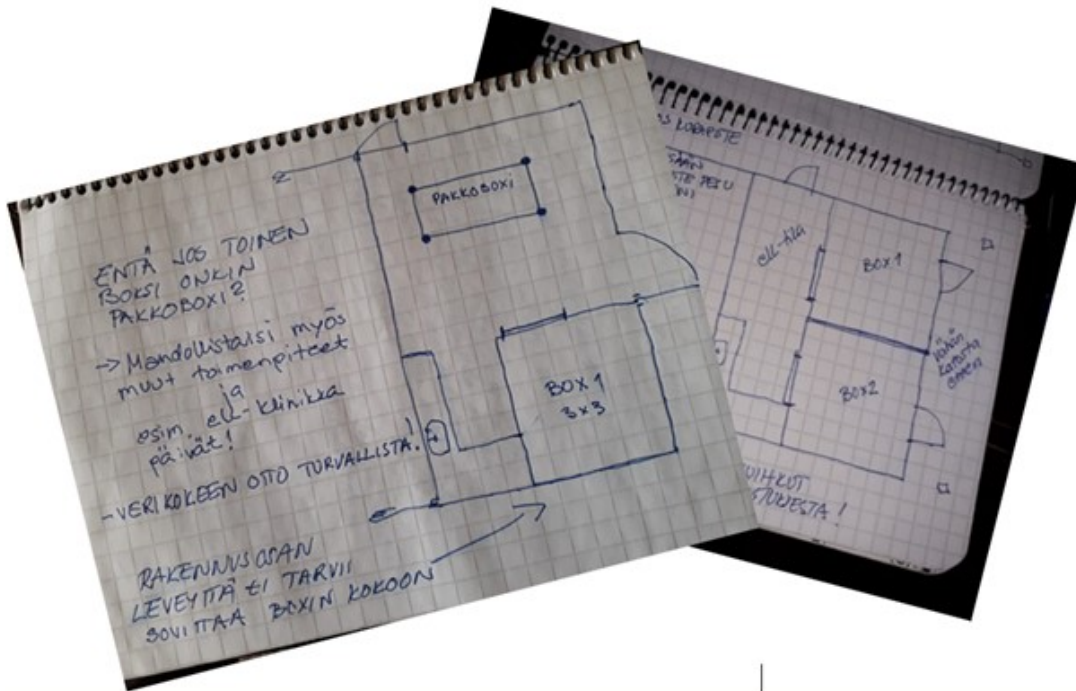
Jos virtsanäytettä ei saada, eläinlääkäri joutuu ottamaan hevosesta näytteen verinäytteenä.

Eläinlääkärillä on paljon tehtävää kilpailutapahtuman aikana eri puolilla rata- ja varikkoaluetta, jolloin myös käveltyjä metrejä kertyy todella paljon. Eläinlääkäri joutuu päivän aikana sekä seuraamaan hevosten lämmitystä, että itse ravilähtöjä ja siten koko ajan sijoittumaan optimaalisille tarkkailupaikoille. (Suomen Hippos, Ravikilpailusäännöt 2021 8§, 2021)

Lisäksi päivän aikana saattaa tulla lukuisia muita konsultaatiota vaativia tilanteita, joten näytteenottopaikan olisi hyvä sijaita sillä lailla keskeisellä paikalla, että kaikki toiminnot voidaan suorittaa viivästyksettä.

Edellä kuvatuista syistä johtuen harkinnassa ja suunnitelmissa oli alun perin doping-testikarsinoiden rakentaminen välittömästi kahviorakennuksen pätyyn joko erilliseksi siirtotalityypiseksi ratkaisuksi tai rakennuksen jatkeeksi. Doping-testitiloilta vaaditaan erityisen hyvää puhtautta eikä kontaminaatiota esimerkiksi lääkaineisiin saisi tulla. Niiden tulisi olla myös helposti puhdistettavissa aina vesipesua myöden kilpailupäivien välissä. Suunnitelmissa on mietitty kahden boxin ja näytteiden käsittelytilan kokonaisuutta, mutta vaihtoehtona on mietitty myös toisen boxin muuttamista pakkokarsinaksi. Doping-testikarsinoita voitaisiin kilpailuiden välipäivinä käyttää esimerkiksi muihin eläinlääkinnällisiin tarkoituksiin, mikäli niiden puhdistaminen on helppoa. Kainuussa on liian vähän eri kunnissa eläinlääkäreitä, jotka esimerkiksi hallitsevat tiineystarkastukset eikä näihin tarkastuksiin ole kovinkaan monella eläinlääkärillä edes varusteita, pakkokarsinoista nyt puhumattakaan. Samaan aikaan myös klinikoille tai siittoloihin on pitkät välimatkat. Hyvissä tiloissa sopivan välimatkan päässä keskellä Kainuuta voisi joku eläinlääkäri esimerkiksi kesäaikaan järjestää tiineystarkastuspäiviä ja miksipä ei vaikkapa siirtopäiviäkin. Niinpä suunnitteluprosessin aikana doping-testitiloja lähdettiin myös suunnittelemaan innokkaasti. Suunnitteluprosessi tuotti lukuisia erilaisia versioita sekä perusteluita doping-tilan pohjapiirroksiksi. (Kuva 10)

Kuva 10 Suunnittelukuvia ja hahmotelmia prosessin aikana (Mannersuo)



8 Doping-testikarsinoista doping-testitaloksi

Kokonaisvaltainen tilasuunnittelu poiki lopulta täysin uuden idean. Lopulta raviradalla päätettiin ensisijaisesti toteuttaa doping-testitalo. Hyvänä apuna tässä oli tämän case-selostuksen ohella syntyneet ja yhdessä pitkälle suunnitellut ja ideoidut suunnitelmat ko. tilatarpeesta sekä äkkiä ilmaantunut rahoitusmahdollisuus.

Koronan tuomien poikkeusolojen vuoksi maa- ja metsätalousministeriön myöntämistä avustuksista raviratojen investointeihin vuodelle 2020 uhkasi jäädä käyttämättä merkittävä summa. Tämän johdosta ministeriö ilmoitti Hippoksen kautta suoraan raviradoille ylimääräisestä investointitukien hausta. Koronavuoden 2020 myötä oli jäänyt monia erikokoisia hankkeita toteuttamatta eri raviradoilla. Avustusrahaa vapautui siis muihin hankkeisiin, tietyillä edellytyksillä. Tämä mahdollisti Kainuun raviradalle investointirahoituksen hakemisen doping-testitalohankkeelle tästä erillishausta. Näin ollen hankesuunnitelman lisäosa muuttuikin ensisijaiseksi ja radalla päätettiin toteuttaa ensin Doping-taloksi nimetty suunnitelma ja vasta myöhemmin uuden

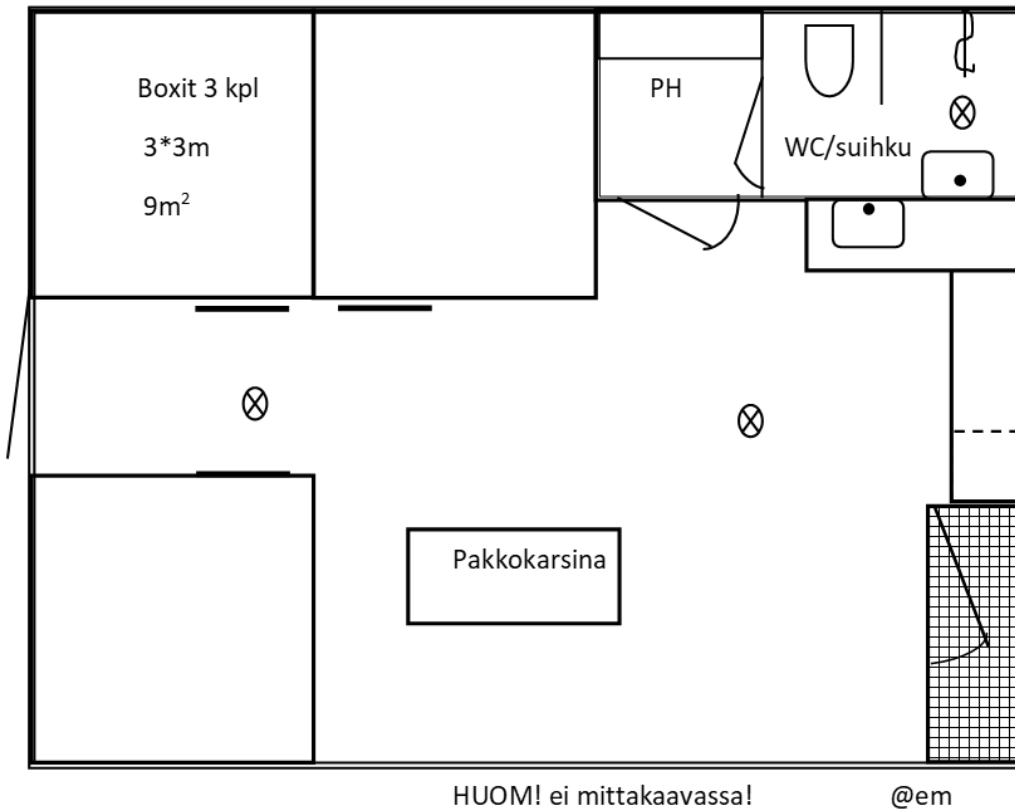
ohjelmakauden hankerahoitusten selkeytyessä toteuttaa kahvio- sosiaalitilaosan investointi doping-testirakennuksen jatkeeksi.

8.1 Rahoitushakemus

Maa- ja metsätalousministeriön poikkeuksellisesti myöntämän erillisen lisähaun johdosta keväällä 2021 päädyttiin siis hakemaan rahoitusta ravialan omasta rahoituksesta maa- ja metsätalousministeriöstä.

Opinnäytetyön valmistumiseen mennessä hankkeesta on jo rahoitushakemus jätetty ministeriöön. Poikkeuksellisen nopean aikataulun johdosta liikkeelle lähdettiin pohjapiirroksella. Suunnitelmat eivät paljoo muuttuneet alkuperäisistä hahmotelmista. Teknisesti suurin muutos pelkkään lisäosaan on se, että nyt on tarkoitus rakentaa enemmän tilaa eläinlääkäritoiminnoille sekä eläinlääkärin pukuhuone sekä WC ja suihkutila. (Kuva 11).

Kuva 11 Doping-testitalon pohjapiirros (Mannersuo)



Hevosten turvallisen käsittämisen edellytys on asianmukaiset tilat ja varusteet. Uuteen suunniteltuun doping-testitaloon on lisätty kuitenkin toimintoja. Alla olevassa kuvassa on esimerkkinä hevosen pakkokarsina, joka takaa eläinlääkärille turvalliset työskentelyolosuhteet. (Kuva 12)

Kuva 12 Pakkokarsina (Yliopistollinen hevossairaala)



8.2 Kustannuslaskelmat

Raviradan yhteistyökumppaneissa on mukana useita rakennusalan ammattilaisia, joilta suunnitteluhankkeeseen on saatu ammattimaista apua. Yhteistyökumppaneilta saadaan mm. apua rakennuspiirustusten tekemiseen.

Hanketta on suunniteltu sekä toiminnallisuus että kustannustehokkuus huomioiden. Alustavissa laskelmissa kahvio-/sosiaalitilojen kustannusarvioksi laskettiin noin 100 000 € per 75 m².

Neliökustannuksen ollessa n 1330 €/m². Doping-testitalo osan kustannusarvioksi muodostui 50 000 € eli 10 000 € per karsinapaikka alkuperäisissä suunnitelmissa.

Doping-testitalon kustannusarvioksi on laskettu noin 75 000 €. Kustannusarvio on hieman noussut, sillä nyt kun doping-testitalo toteutetaan, siihen kohdistuu ensin luonnollisesti tiettyjä perustamiskustannuksia enemmän, kuin sellaiseen vaihtoehtoon, missä ko. osa toteutettaisiin varsinaisen rakennusosan jatkeena. Nämä kustannukset toki ovat tulevaisuudessa poissa kahviorakennuksesta, mikäli se toteutetaan nyt doping-testitalon jatkeeksi. Näitä töitä ovat mm pohjatyöt, sähkö-, vesi- ja viemäri-liitännät. Rakennuksen sijainti alueella tosin mahdollistaa näiden töiden suhteellisen edullisen tekemisen verrattuna normaaliin uudisrakentamiseen, sillä alueella on jo varsin kattava vesi- ja viemäriverkosto, jolloin rakennuskohtaiset liittymät ovat suhteellisesti edullisia toteuttaa. Myös maansiirtotöitä tarvitaan varsin vähän, koska alueen pohjat ovat kunnossa ja radalla on omaa kalustoa niiden tekemiseen. (Moilanen A. , 2020)

9 Rahoitusvaihtoehdot

Hevostalouden investointeja rahoitetaan pääasiassa erilaisilla valtion avustuksilla. Valtion avustukset myöntää maa- ja metsätalousministeriö. Varsinaisia raviradoille myönnettäviä avustuksia myönnetään maa- ja metsätalousministeriön avustuksista, jotka on varattu hevostalouden edistämiseen Suomessa ja niitä voidaan hakea joko ministeriöstä suoraan tai Hippoksen kautta.

Erytispiirteenä raviradoille myönnettävissä avustuksissa on, että ne eivät ole julkisesti haettavissa vaan Hippos tiedottaa vuosittain suoraan kohteet ja haettavan summan suoraan raviradoille. On siksi huomioitava, että mitään erityisiä oppaita tai julkisia hakuja ei ole. Myönnettävät avustuskäärät riippuvat Veikkaus Oy:n vuosittaisista pelituottojen kertymistä. Hippos tarkentaa omaa avustussuunnitelmaansa yhdessä maa- ja metsätalousministeriölle toimitettavan avustussuunnitelman mukaisesti.

Aikaisemmin Suomessa Totopeliejä järjesti Fintoto. Vuonna 2017 siirryttiin yksitoimijärjestelmään ja totopelit siirtyivät Veikkaus Oy:n järjestämäksi. Kun pelaaminen siirtyi yhden toimijan järjestelmään, sovittiin samalla, että hevostaloudelle tuloutetaan vuosittain 4 % Veikkauksen voittovaroista.

Hippos laatii investointiavustuksille viisivuotiskausittain avustusohjelman ja linjaukset investointien kohdentamisesta. Koska kyseessä on avustusten suhteellisen pieni hakijamäärä, Hippos ja MMM tiedottaa vuosittain näistä haettavista avustuksista suoraan raviradoille hevostaloutta tuetaan vuosittain lähes 40 M€. (Taulukko 1) (MMM, 2021)

Taulukko 5 Hevostalouden tuet 2017–2020 (MMM, 2021)

Hevostalouden tuet 2017-2020	2017	2018	2019	2020
Hevostalouden tuet €	37 821 255	39 351 701	40 511 901	39 552 950
Valtion erityisavustus, Investointituki	1 000 000	1 437 334	1 552 684	1 200 000

Valtion avustuksen käyttöä säädellään valtion avustuslailla. (Valtionavustuslaki 688/2001, 2021).

Hevosten hyvinvointiin ja hevostalouteen liittyviä muita avustuksia säädellään myös erillisellä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella (Asetus 764/2009, 2021).

Hevosalan yritykset ja yhteisöt voivat hakea myös muita rahoitusmuotoja ei tahoilta. Tärkeimmät näistä avustuksista ovat erilaiset hankerahoitukset, kuten Leader-rahoitus, Finveran ja elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksen tuet. (Maaseutu.fi, 2020)

9.1 Investointiavustukset

Investointiavustuksista tärkein, jota voidaan käyttää vain raviratojen kehittämiseen ja rakennuskannan investointeihin raviradalle on Maa- ja metsätalousministeriön myöntämä investointituki. (MMM, 2021)

Raviratojen investointituen määrä on sidottu rahapeliteottoihin. Käytännössä yhden raviradan on mahdollista saada tukea vain yhden kerran ohjelmakaudessa eli n. 5 vuoden välein. Tuet ovat harkinnanvaraisia eikä niiden saaminen ole automaatio. Kainuun ravirata on saanut viimeksi rahoitusta Hippoksen kautta tästä erityisavustuksesta katsomorakennuksen kattamiseen vuonna 2019. Käytännössä tämä olisi tarkoittanut sitä, että Hippoksen investointitukia muuhun kuin hevosten hyvinvointia lisäävään rakentamiseen voidaan seuraavan kerran olettaa saatavan vasta vuonna 2024. (Asetus 764/2009, 2021)

Ravialan kokonaistukipotti vuosittain on 39,5M€. Koko rahoitusmäärä jakaantuu niin ratojen toiminta-avustuksiin kuin hevosenomistajille maksettaviin palkintorahoihin sekä hevosjalostusliittojen neuvontatukiin. Raviratojen investointeihin on vuosittain myönnetty keskimäärin noin 1,2M€. (Taulukko 6 Hevosalan edistämistuet 2020)

Taulukko 6 Hevosalan edistämistuet 2020 (MMM, 2021)

MMM Hevostalouden edistämisen tuet koottuna v. 2020/ €	
Hevoson kasvatustuki	2 600 000
Hippoksen erityisavustus	3 008 454
Kesäratojen palkintotuet	871 759
Kesäratojen toimintatuet	439 000
Keskus- ja maakuntaraviratojen palkintotuki	20 280 352
Keskus- ja maakuntaravitojen toimintatuki	10 672 873
Valtion erityisavustus, Investointituki	1 200 000
Yleisavustus hevosalan neuvontaan (HJL)	310 512
SRL:n erityisavustus	170 000
Yhteensä	39 552 950

9.2 Hankerahoitus

Hankerahoituksen vaihtoehtoina ovat erilaiset Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksen investointiavustukset sekä Leader-avustukset. Näitä hankkeita avustetaan myös EU:n määrittelemien ohjelmakausin, jolloin jaettavan avustuksen määrä on myös rajallinen. Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksen sekä Leader-rahaman hyvä puoli on siinä, että sillä voidaan tukea myös muuhun liiketoimintaan tai ylipäättään maaseudun elinvoimaan liittyvien hankkeiden rahoitusta. Näissä hankkeissa myös esimerkiksi oman työn eli käytännössä talkootyön osuus voidaan usein jollain tasolla laskea hankkeen omarahoitusosuuteen, jolloin käytännössä esimerkiksi tällainen kyseessä oleva hanke kenties voitaisiin toteuttaa lähes ilman velkarahaa. Näihin hankkeisiin on yhdistettävissä lisäksi korkotukilaina hankkeen katteeksi.

Näiden maaseudun rahoitusvaihtoehtojen perusteellisempi selvittäminen hankkeen toteuttamiseksi päätettiin jättää tämän työn ulkopuolelle, kun tieto oman ravialan erityisavustuksen käyttämisestä tuli todennäköiseksi.

Toisena syynä hankerahoituksen tarkemmin selvittämättä jättämiseksi oli se, että tällä hetkellä olemme nyt ns. ohjelmakausien välissä, jolloin uuden ohjelmakauden rahoitusvaihtoehdot ovat käytännössä vielä auki. Siksi näistä vaihtoehdoista on tässä vaiheessa vaikea selvittää mitään täysin tarkkaa tähän hankkeeseen. Yleisesti voi todeta, että erilaisissa hanke- ja Leader-rahoituksissa yleensä on 0–30 % omarahoitusosuus. Tämä omarahoitusosuus voidaan siis kattaa myös omalla työllä eli käytännössä talkootyöllä. Rahoitusta esimerkiksi Leader-hankkeisiin voi näin ollen saada jopa 100 %. (Maaseutu.fi, 2020) (Leader, 2021)

9.3 Talkootyö hankkeessa

Talkootyö on tärkeässä roolissa useimmissa hevosalan toiminnoissa. Näistä ei vähäisin suinkaan ole raviharrastus. Ravitoimintaan radoilla liittyy suuri joukko alan harrastajia, jotka ovat kytkeytyneet toimintaan useiden harrastusseurojen toiminnan kautta. Näistä merkittävimpiä ovat varmaan hevosystävienseurat sekä jalostusliittojen ja harrasteryhmien henkilöt. Talkootyöllä on merkittävä osuus esimerkiksi ravipäivien järjestämisessä. Usein radoilla on toteutettu merkittäviäkin perusparannuksia ja investointeja pelkästään talkoovoimin ja lahjoitustarvikkein. Isomman vaativan investoinnin ollessa kyseessä on tietenkin ymmärrettävää, että kaikkea ei voida toteuttaa lahjoituksilla eikä kukaan pysty tekemään suhteettoman suurta työmäärääkään. Investointiavustusten kannalta talkootyö voidaan parhaassa tapauksessa laskea ns. omarahoitusosuudeksi, jolloin investointi voidaan järkevästi toteuttaa avustusehtojen ja talkootyön huomioiminen tulee etukäteen varmistaa avustusta haettaessa. (Moilanen A. , 2020)

10 Pohdinta

Tein tätä opinnäytetyötä maailmanlaajuisen Covid-19 pandemian aikana, jolloin erilaiset niin maailmanlaajuiset kun maakohtaisetkin rajoitukset olivat voimassa. Pandemia vaikutti niin opinnäytetyön aiheen valintaan, kuin toteutukseenkin. Suurimmat vaikutukset työskentelyyn

tulivat siitä, että henkilökohtaisia tapaamisia jouduttiin välttelemään, mutta onneksi suurin osa niistä voitiin kuitenkin toteuttaa sähköisin keinoin hyödyntämällä sähköpostia ja puhelinta.

Olen erittäin kiitollinen raviradalle tästä mahdollisuudesta ja sain hyvän oppimiskokemuksen tämän aiheen parissa. Toivon voivani hyödyntää aihetta myös tulevaisuudessa. Koen, että pystyin antamaan oman panokseni tähän suunnitteluprosessiin. Tulos oli enemmän kuin osiensa summa.

Itse suunnitteluhankkeelle merkittävä vaikutus oli aluksi suunnitellun rahoituslähteen vaihtuminen kesken suunnitteluprosessin. Alkuperäisen suunnitelman mukaan tarkoitus oli pääasiassa hakea Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskuksen kohdistettuja maaseudun investointitukia, mutta koronavuoden vaikutuksesta hevostalouden omia investointiavustuksia oli jäänyt käyttämättä vuonna 2020. Tämä maa- ja metsätalousministeriön avustusten lisäjako mahdollisti avustuksen hakemisen ravialan omista investointiavustuksista vuonna 2021.

Tämä yhä vallitseva koronakurimus laittoi miettimään kuinka varautua tulevaisuuteen. Maailmassa voi tapahtua ennen kokemattomia asioita ja jatkuva varuillaanolo sekä muunlainen varautuminen nousee entistä tärkeämpään rooliin myös hevosalalla. Tulevaisuudessa raviala joutuu miettimään tulevaisuutta uusista näkökulmista. Toimintaa tulee kehittää edelleen ja keksiä uusia menetelmiä ja toimintamalleja perinteisten tilalle. Ammattimainen toiminta vaatii ammattimaiset olosuhteet ja tilat. Suorituspaikkojen ja tilojen tulee olla ammattimaisesti hoidetut ja toteutetut. Vaatimustaso väistämättä nousee, kun ammattilaisten määrä alalla lisääntyy. Näkökulmana ei ole pelkästään työturvallisuus tai terveysturvallisuus vaan yhä merkittävämmäksi nousee myös tuottavuus ja mainetekijät.

Lohduttavaa ja voimaannuttavaa kuluneen vuoden aikana oli kuitenkin huomata, että ravitoiminta on selvinnyt koronahaasteesta melko hyvin, ellei erinomaisesti moniin muihin toimialoihin verrattuna. Hevostoimintaa on pystytty toteuttamaan lähes kaikilla hevostalouden aloilla varsinkin vähäisin muutoksin perustoimintoihin. Hevosalaa harrastetaan ulkona olosuhteissa, missä turvavälejä on helppo noudattaa. Yleisöalueet ovat pääosin ulkoalueita, joissa tilaa riittää. Tämä antaa tietenkin toivoa alalle ja uusien käytänteiden ja toimintojen kehittäminen on monipuolisesti tekeillä ympäri Suomea, millä pyritään korvaamaan ravialan yleisökatoa.

Opinnäytetyön ajankohta osui myös EU-tukikausien väliin. Selvitellessä maaseututukien ja erityisesti investointitukien hakua loppuvuodesta 2020 raviradalle ilmoitettiin suoraan, että ”tuki-/ohjelmakausi on loppusuoralla ja niin myös tukirahat. Kannattaa kysellä aikaisintaan ensi vuoden lopulla uusia rahoja, kun uusi ohjelmakausi starttaa kunnolla”.

Tämä laittaa pohtimaan, mitä ohjelmakausien vaihtuminen tarkoittaa koko elinkeinolle.

Säännöllisiä vuoden kestäviä katkoksia ohjelmakausien vaihtuessa viiden vuoden välein? Pitäisikö meillä olla vastaavasti tätä järjestelmän ominaisuutta tai lapsusta tasaamassa esimerkiksi jonkinlainen pysyvämpi tai pidempiaikainen välikausirahoitus vaihtoehtona?

Tässä EU:n ohjelmakausien problematiikassa olisi jopa hyvä aihe aivan omalle opinnäytetyölle.

Toisena asiana mieleeni tulee ravialan oman rahoituksen kohdistuminen ja tukien määrät. Tukia jaetaan tällä hetkellä varsin tasapuolisesti, mikä valitettavasti tarkoittaa myös sitä, että kaikille riittää tasaisen vähän. Tässä olisi myös pohdittavaa tulevaisuudessa.

Lopuksi vielä itse prosessista muutama sana. Hyvän suunnitteluprosessin ohjenuorana voisi vaikkapa pitää Veikko Huovisen ohjetta:

*”Aina pitää olla suunnitelma,
varasuunnitelma ja hätäsuunnitelma.”*

Veikko Huovinen

(Humusavotta) (Huovinen, 1976)

Tämä yllä oleva Veikko Huovisen ohjenuora on meidän jokaisen hyvä pitää mielessä kaikkiin suunnitteluprosesseihin lähdetessä. Vaikka suunnitelmat muuttuvat, lopputulos voi olla siltikin ennakoitua parempi mitä joustavampia ja mitä parempi resilienssi eli muutoskyky meillä on.

Koin tämän opinnäytetyöprosessin erityisen positiivisena kokemuksena siksi, että voin todeta itselleni niin läheisestä ravialasta näin: hevosihmiset ovat kekseliäitä ja sopeutuvaisia. Jos yksi suunnitelma ei heti toteudu, toteutetaan jotain muuta ja katsotaan yhdessä eteenpäin. Me pärjäämme aina.

Lähteet

Arkistokuva. (ei pvm). *Kainuun raviradan asemapiirros*.

Asetus 764/2009. (8. 4 2021). *Maa- ja metsätalousministeriön asetus*. Noudettu osoitteesta
<https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090764>

Granqvist, P. (2015). Toimittaja. *40 Vuotta kaviouralla (juhla-julkaisu)*, s.10.

Hippolis, H. S. (2020). *Hevostalous lukuina 2019*. Noudettu osoitteesta
<http://www.hippolis.fi/site/wp-content/uploads/Hevostalous-lukuina-2019-LOPULLINEN.pdf>

Huhtala, K. (2005). *KAINUUN RAVIRADAN VERKOSTOITUMISMAHDOLLISUUDET KAINUULAISTEN MATKAILUYRITYSTEN KANSSA*. Noudettu osoitteesta
<https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/7695/MMR1MKatiH.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Huovinen, V. (1976). *Humusavotta*.

Kainuun ravirata. (10. 11 2020). *Kainuun ravirata*. Noudettu osoitteesta <http://kainuunravirata.fi/>

Leader, S. (8. 4 2021). *Leader rahoitus*. Noudettu osoitteesta
<https://www.leadersuomi.fi/fi/rahoitus/>

Maa- ja metsätalousministeriö. (10. 11 2020). *Hevostalouden edistäminen*. Noudettu osoitteesta
<https://mmm.fi/hevostalouden-edistaminen>

Maaseutu.fi. (2020). *Maaseudun rahoitusopas*. Noudettu osoitteesta
<https://www.maaseutu.fi/rahoitusopas>

Mannersuo, E. (ei pvm). *Henkilökohtainen arkisto 2020*. 2020.

MMM. (12. 4 2021). *Hevostalouden edistäminen*. Noudettu osoitteesta
<https://mmm.fi/hevostalouden-edistaminen>

Moilanen, A. (22. syyskuu 2020). Toimitusjohtaja, Kainuun ravirata Oy. (M. Erja, Haastattelija)

Moilanen, K. L. (20. 11 2020). Suunnittelupalaveri raviradalla. (E. Mannersuo, Haastattelija)

Rautiainen, R. (18. 5 2020). Hevosvoimat pääsivät valloilleen – Suomen ravit palasivat koronatauolta. *Iltasanomat*. Noudettu osoitteesta <https://www.is.fi/ravit/art-2000006512085.html>

Ronkainen, T. (2019). *RAVIKATSOMON SUUNNITTELU*. Noudettu osoitteesta
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/168112/Ronkainen_Tanja.pdf?sequence=2&isAllowed=y

- Ruokavirasto. (2020). *Maaseudun yritystuet*. Noudettu osoitteesta
<https://www.ruokavirasto.fi/yritykset/tuet/maaseudun-yritystuet/>
- Suhonen Niko, T. K. (8. 4 2021). *Ravivedonlyöjien verkkopelaaminen Suomessa*. Noudettu osoitteesta <https://core.ac.uk/download/pdf/78469937.pdf>
- Suomen Hippos. (11. 11 2020). *Suomen raviradat*. Noudettu osoitteesta
https://www.hippos.fi/files/17442/Raviradat_paivitetty.png
- Suomen Hippos. (23. 4 2021). *Covid-19, Päivittyvä ohjeistus*. Noudettu osoitteesta
<https://www.hippos.fi/kysymyksiä-ja-vastauksia-koronavirustilanteeseen-liittyen/>
- Suomen Hippos. (8. 4 2021). *Lääkintäohje*. Noudettu osoitteesta
https://www.hippos.fi/uploads/sites/1/2021/03/b72ed52c-laakintaohje_2021.pdf
- Suomen Hippos. (2021). *Ravikilpailusäännöt 2021 41§*. Noudettu osoitteesta
https://www.hippos.fi/uploads/sites/1/2021/03/44bab30c-ravikilpailusaannot_2021.pdf
- Suomen Hippos. (8. 4 2021). *Ravikilpailusäännöt 2021 8§*. Noudettu osoitteesta
https://www.hippos.fi/uploads/sites/1/2021/03/44bab30c-ravikilpailusaannot_2021.pdf
- Svensk Travsport. (8. 4 2021). Noudettu osoitteesta
<https://www.travsport.se/siteassets/relaterade-dokument/tavling/statistik/arsstatistik-2019.pdf?28>
- Valtionavustuslaki 27.7.2001/688. (8. 4 2021). Noudettu osoitteesta
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20010688>
- Valtionavustuslaki 688/2001. (8. 4 2021). Noudettu osoitteesta
<https://www.finlex.fi/fi/laki/smur/2001/20010688?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=688%2F2001>
- Wahlsten, E. (2019). *Asiakastytyväisyystutkimus Kainuun Ravirata Oy:lle*. Noudettu osoitteesta
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/163602/elisa_wahlsten.pdf?sequence=2&isAllowed=y
- Wikipedia. (8. 4 2021). *Harness racing*. Noudettu osoitteesta
https://en.wikipedia.org/wiki/Harness_racing
- Yliopstollinen hevossairaala, v. e. (ei pvm). *Pakkokarsina*.

Liite 2: Liitteen otsikko